

MINDER BEKENDE EN/OF VERDWENEN LOCATIES

Grote en Kleine Ameede, Koestraat

De Grote Ameede, een indrukwekkende massieve constructie, stond in de Koestraat. Het huis, dat tot het einde zijn naam behield, werd in 1871 afgebroken. Op dezelfde plaats staan nu de woningen, winkels, nrs 32 tot 36. De Koestraat was overigens een smal straatje langs waar de koeien naar de weiden van de Brabantdam en Ter Hooie werden geleid.

De Grote Ameede, opgetrokken in Doornikse steen, was een Romaans Steen, dat, met zijn dikke muren, sommige wel een meter dik, zijn kantelen en zijn twee ronde hoektorens, leek op een versterkte vesting. Het huis was vier bouwlagen hoog en het belangrijkste gebouw van de Koestraat.

De gevel van de Groote Ameede bestond uit vijf traveeën. De ingang tot het gebouw bevond zich in een muur naast het steen, in de richting van de Kalandenberg, en gaf uit op een binnenkoer en een lochting. Baron Triest liet in 1780 het gelijkvloers en de eerste verdieping aanpassen in de stijl van die tijd door een brede deur in de voorgevel aan te brengen en de vensters te verwijderen.

Het strekte zich achteraan uit tot in de Kouterdreef. Toen daar in 1904 werken werden uitgevoerd in de woning van Ernest Serdoppel heeft men in de kelder een kolom teruggevonden bekroond met een Romaans kapiteel.

In 1871 lieten de eigenaars het gebouw, een van de zeldzame overblijfselen van bouwkunst uit de 13e eeuw, afbreken. Na de afbraak werd een kapiteel van een kolom naar het Steenmuseum in de Sint-Baafsabdij overgebracht.

Het woord ameede betekent slag- of sluitboom, afgesloten ruimte, hofstede. Het is echter waarschijnlijker dat de naam afgeleid is van de familie Vander Hameede of Vander Ameyde, die het huis aanvankelijk heeft bewoond. We kennen de naam van een Boudewijn Vander Hameeden, die in 1305 de functie bekleedde van schepen van Gedeele en in 1320 en 1323 van eerste schepen van de Keure, maar dan wel onder de naam Vander Ameyden. (De schrijfwijze stond in de Middeleeuwen niet vast.)

Reeds in het midden van de 14e eeuw was het huis in het bezit van een andere patriciërsfamilie, de familie Bette. In het Orbitarium (lijst van overledenen) van de parochie Sint-Jan (thans Sint-Baafs) staat te lezen: "Margareta Cots, echtgenote van Willem Bets, in de Groote Ameede". Die Willem Bette was hoofdman van de Sint-Jansparochie en woonde er zeker in 1347 en 1355, zijn zoon Simoen in 1372 en zijn kleinzoon in 1414. In de latere eeuwen ko-

Koestraat: de Grootte Ameede. © SAG-SCMS2734

men nog de namen Crooc, de Keghele, van Povijn en Heinric Van Ydeghem, priester en kanunnik voor als eigenaars. In de 19^e eeuw was het in het bezit van baron Triest, broer van kanunnik Petrus Jozef Triest (1760 - 1836) stichter van de Broeders van Liefde.

Sommige auteurs, Jules de Saint-Genois en Steyaert o.a., waren van mening dat het huis, zonder een exacte periode aan te duiden, ook dienst moet hebben gedaan als vergaderlokaal van een of ander ambacht.

Het gebouw is niet van bijzonder historisch belang geweest, maar het heeft tot diep in de 19e eeuw een goed idee gegeven van hoe een middeleeuws steen of versterkte patriciërswooning er moet hebben uitgezien. In het 13e en 14e eeuwse Gent moeten er 200 à 300 dergelijke woningen hebben gestaan. Veel van die woningen waren tegelijk graanopslagplaatsen, het belangrijkste handelsproduct van de stad.

Naast de Groote Ameede, ten zuiden ervan, op de hoek van het in de 16e eeuw Oudeghesteghe geheten straatje dat later en nu Koutersteeg wordt genoemd, stond de Kleine Ameede, dat in 1362 toebehoorde aan Zoetken sHuuls of tSuuls, echtgenote van Boudewijn van Aalst. Daarna volgt een lange lijst van opeenvolgende eigenaars.

Alhoewel de naam Kleine doet denken aan een eerder onaanzienlijk gebouw, was het toch groot van omvang. In 1556 noemt men het: “de Cleen Ameyde, wesende eenen grooten steen”.

Net zoals de Groote Ameede had de Kleine Ameede achteraan een uitgang in de Viltstraat, thans Kouterdreef. Het is niet bekend wanneer de Kleine Ameede werd afgebroken.

Een van de zovele voorbeelden van gebrek aan respect voor het verleden en onbezonnen afbreken van een waardevolle en betekenisvolle getuigenis om er iets banaals voor in de plaats te stellen.

Literatuur

F. De Potter, Gent, van den oudsten tijd tot heden, deel 5, p. 90-93.

P. Claeys, Les Monuments de la ville de Gand, 1905.

Ghendtsche Tydinghen, 9e jg., nr. 1, januari 1980..

G. Deseyn, Gids voor oud Gent, 1991.

Internet. Google.

Daniël Van Ryssel